

História Slovenska (Dejiny Slovenska) - 08.časť – Prvá svetová vojna a vznik 1. CSR :)

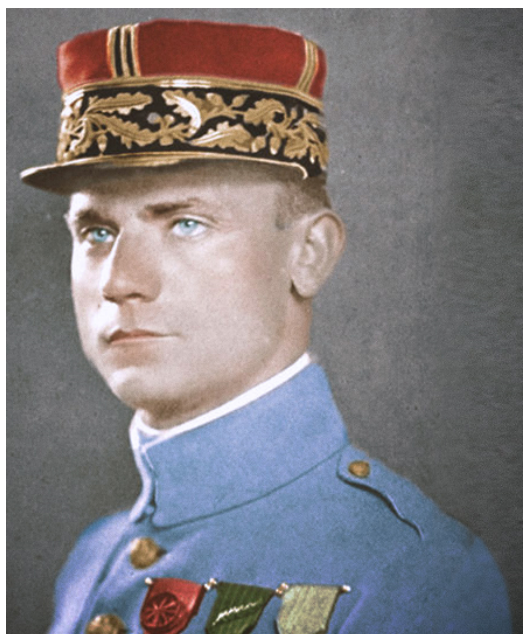
Roku 1914,

- **marec** - predsedom Slovenskej národnej strany sa stal Matúš Dula,
- **28. 7.** - Rakúsko-Uhorsko vypovedalo vojnu Srbsku, začala [Prvá svetová vojna](#).

Roku 1915, 23. 10. - na spoločnej konferencii Slovenskej ligy a Českého národného združenia v Clevelande uzavreli prvú dohodu o spolupráci amerických Čechov a Slovákov. [Clevelandská dohoda](#) predvídala „spojenie českého a slovenského národa vo federatívnom zväzku štátov s úplnou národnou autonómiou Slovenska s vlastným snemom, s vlastnou štátnou správou, úplnou kultúrnou slobodou, teda aj s plným právom užívania slovenského jazyka, s vlastnou finančnou a politickou správou, so štátnym jazykom slovenským“.

Roku 1916 - vznikla Česko-slovenská národná rada v Paríži.

Roku 1917, 16. 12. - [Milan Rastislav Štefánik \(1880-1919\)](#) dosiahol, že francúzska vláda dala súhlas na organizovanie česko-slovenského vojska vo Francúzsku.

Milan Rastislav Štefánik

Roku 1918

- **21. 4.** - Milan Rastislav Štefánik podpísal v Ríme s talianskym predsedom vlády V. E. Orlandom „Dohodu medzi talianskou vládou a Národnou radou Česko-Slovenských krajov“, ktorou Talianske kráľovstvo uznalo česko-slovenské vojsko ako autonómnu jednotku, závislú z hľadiska národného, politického a právneho od „Národnej rady Česko-Slovenských krajov“. Podľa niektorých autorov to bolo prvé uznanie ešte nejestvujúceho česko-slovenského štátu,

- **1. 5.** - sa konalo prvomájové zhromaždenie sociálnych demokratov v Liptovskom Mikuláši,

- **24. 5.** - na tajnej porade Slovenskej národnej strany, na ktorej sa stretli predstavitelia všetkých politických zoskupení na Slovensku, [Andrej Hlinka \(1864-1938\)](#) vyhlásil: „*Neobchádzajme otázku, povedzme otvorene, že sme za česko-slovenskú orientáciu. Tisícročné manželstvo s Maďarmi sa nevydarilo. Musíme sa rozísť.*“

- **30. 5.** - do Ameriky prišiel predseda Česko-slovenskej národnej rady, profesor Tomáš Garrigue Masaryk (1918-1935) a vo svojom prejave k Slovákom vyhlásil „*Budú slobodné Čechy a bude slobodné Slovensko. Na Slovensku politické vedenie, školy, súdnictvo a iné inštitúcie budú slovenské, v Čechách české*“. Na základe tohto vyhlásenia predstavitelia slovenských a českých spolkov podpísali dohodu o spoločnom štáte Slovákov a Čechov tzv. [Pittsburgskú dohodu](#). Zo slovenského hľadiska znamenala ústup od hlavných požiadaviek *Clevelandskej dohody*, zaručovala Slovákom, že „v samostatnom štáte z Českých zemí a Slovenska Slovensko bude mať svoju vlastnú administratívu, svoj snem a svoje súdy. Slovenčina bude úradným jazykom v škole, v úrade a vo verejnom živote vôbec“. Dr. M. R. Štefánik *Pittsburgskú dohodu* ani dodatočne nepodpísal,

- **2. 6.** - slovenskí vojaci trenčianskeho 71. pešieho pluku rakúsko-uhorskej armády sa vzbúрили v srbskom Kragujevaci. Po potlačení vzbury 8. júna bolo vojenským stanným súdom 44 vojakov odsúdených na smrť zastrelením a toho istého dňa bol rozsudok vykonaný,
- **29. 6.** - francúzska vláda uznala Česko-slovenskú národnú radu za česko-slovenskú vládu a jej légie za spojenecké vojsko. Veľká Británie tak urobila 9. augusta a Taliansko 3. októbra,
- **3. 9.** - vláda USA uznala Česko-slovenskú národnú radu ako vládu de facto,
- **28. 10.** - v Prahe bola vyhlásená Česko-slovenská republika na čele s prezidentom Tomášom G. Masarykom,
- **30. 10.** - prijatím *Deklarácie slovenského národa* sa Slováci vyslovili za začlenenie Slovenska do česko-slovenského štátu.

Deklarácia slovenského národa

[Vznik spoločného štátu Čechov a Slovákov](#)